

Zarządzenie Nr 11/2024
Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie
z dnia 31 lipca 2024 roku

**w sprawie wprowadzenia Standardów ochrony małoletnich
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie**

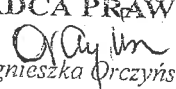
Na podstawie art.22b pkt 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 poz. 560) oraz § 11 ust. 2 pkt 4. Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, wprowadzonego uchwałą nr 34/2015 Zarządu Powiatu w Koszalinie z dnia 18 marca 2015r. zmienionego uchwałą nr 68/2015 z dnia 25 czerwca 2015 r., uchwałą nr 235/2016 z dnia 21 grudnia 2016 r., uchwałą nr 422/2018 z dnia 14 sierpnia 2018 r. zarządzam, co następuje :

- § 1. Wprowadzam Standardy ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie o treści określonej w załączniku do niniejszego Zarządzenia.
- § 2. Wykonanie Zarządzenia powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie.
- § 3. Zobowiązuję wszystkich pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie do stosowania niniejszego Zarządzenia.
- § 4. Zarządzenie podaje się do wiadomości wszystkim pracownikom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie za pośrednictwem dysku wspólnego.
- § 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązującą od dnia 1 sierpnia 2024r.

DYREKTOR

Ewa Paprocka-Walkowska

KIEROWNIK DZIAŁU

Agnieszka Walczak

RADCA PRAWNY

Agnieszka Orczyńska

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W KOSZALINIE

Przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424).
4. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r., poz. 560).
5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).
7. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17).
8. Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r., nr 120, poz. 526).

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Preambuła.

Rozdział 2. Objasnienie terminów uzywanych w dokumencie Standardy ochrony maloletnich.

Rozdział 3. Zasady zatrudniania pracownikow/wolontariuszy/stazystow/praktykantow.

Rozdział 4. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

Rozdział 5. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu maloletniego.

Rozdział 6. Zasady zapewniajace bezpieczne relacje miedzy maloletnim i personelem.

Rozdział 7. Zasady dotyczace kontaktu fizycznego z dziecmi.

Rozdział 8. Zasady ochrony wizerunku dziecka i jego danych osobowych.

Rozdział 9. Zasady bezpiecznego dostepu do internetu i mediow spolecznościowych.

Rozdział 10. Monitoring stosowania standardow ochrony maloletnich.

Rozdział 11. Przepisy koncowe.

Załączniki:

Nr 1. Praktyczny przewodnik rozpoznawania sygnałów, że dziecko może być krzywdzone.

Nr 2. Karta Interwencji.

Nr 3. Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny / dziecka.

Nr 4. Wzór zawiadomienia Policji lub Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Nr 5. Monitoring Standardy ochrony małoletnich – ankieta.

Nr 6. Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich.

Rozdział 1

Preambuła

Bezpieczeństwo dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Koszalińskiego jest priorytetem wszelkich działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie na ich rzecz. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie traktują każde dziecko z szacunkiem, uwzględniają jego potrzeby. Realizując zadania, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, działa w ramach obowiązującego prawa obowiązujących w nim przepisów wewnętrznych oraz w ramach posiadanych kompetencji.

Niedopuszczalne jest, aby pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie stosował wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy.

Niniejszy system ochrony małoletnich określa procedury interwencji, działania profilaktyczne, zasady zapobiegania krzywdzenia dzieci, a w sytuacji, gdy do krzywdzenia doszło, określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc dziecku, a także wskazuje odpowiedzialność osób zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie za bezpieczeństwo dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rozdział 2

Objaśnienie terminów używanych w dokumencie – Standardy ochrony małoletnich

1. Personel – każdy pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz, praktykant.
2. PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
3. Dziecko – każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
4. Opiekun dziecka – osoba uprawniona do reprezentowania dziecka, rodzic zastępczy, a także opiekun prawny.
5. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie – kierownik Działu, który inicjuje i podejmuje działania interwencyjne w związku z realizacją Standardów ochrony małoletnich w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy wobec dziecka.
6. Dane osobowe dziecka - wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
7. Zgoda rodzica dziecka - zgoda co najmniej jednego z rodziców dziecka, opiekuna prawnego lub rodzica zastępczego. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. Krzywdzenie dziecka - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też beczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej beczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój.

Wyróżnia się następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- przemoc fizyczna – bicie (w tym klapsy), szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, popychanie, itd.;
- przemoc psychiczna – wyzywanie, ośmieszanie, krytykowanie, grożenie, poniżanie, szantażowanie, obrażanie, niszczenie rzeczy osobistych i innych, ograniczanie kontaktu i izolowanie od drugiego rodzica, zakazywanie dziecku swobodnego wypowiedzania się, wyrażania uczuć, itp.;
- przemoc seksualna – gwałt, zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, udostępnianie treści pornograficznych, itp.;
- przemoc ekonomiczna – unikanie płacenia alimentów, nielożenie na utrzymanie, niezaspakajanie podstawowych potrzeb materialnych, niszczenie wartościowych rzeczy (laptop, telefon, itp.);
- zaniedbanie – niezaspakajanie podstawowych potrzeb psychicznych, biologicznych i innych, takich, jak: głodzenie, nieodpowiednia higiena osobista lub jej brak, niezgłaszanie dziecka do lekarza (kiedy tego wymaga), niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak zainteresowania dzieckiem;
- przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej – wyzywanie, poniżanie w internecie lub przy użyciu telefonu, rejestrowanie filmów bez zgody, publikowanie w internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów tekstów, które ośmieszają, poniżają lub obrażają, itd.

9. Interwencja – zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz dzieci i ich rodzin mający na celu zapobieżenie, wykrycie i pomoc krzywdzonemu dziecku.

Rozdział 3

Zasady zatrudniania pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów

Dyrektor Centrum, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy oraz terminu jego trwania zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15. wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.

1. Do sprawdzenia osoby w ww. Rejestrze, Centrum potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
 - 1) imię i nazwisko,
 - 2) data urodzenia,
 - 3) pesel,
 - 4) nazwisko rodowe,
 - 5) imię ojca,
 - 6) imię matki.
2. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
3. Kandydat do pracy w PCPR w Koszalinie przedkłada pracodawcy (przed zawarciem umowy o pracę) zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego.
4. Zatrudnieni pracownicy lub inne osoby dopuszczone do kontaktu z dziećmi są zobowiązani do zapoznania się z:
 - Statutem PCPR w Koszalinie,
 - Regulaminem PCPR w Koszalinie,
 - Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w PCPR w Koszalinie,
 - Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
 - Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.

Rozdział 4

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Personel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie monitoruje sytuację i dobrostan dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Personel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie. **Załącznik Nr 1** niniejszych standardów stanowi praktyczny przewodnik rozpoznawania sygnałów, że dziecko może być krzywdzone.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, personel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie podejmuje rozmowę z rodzicami zastępczymi,

przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

4. Pracownicy PCPR posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków, zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.

Rozdział 5

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

W przypadku podejrzenia przez personel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, że dziecko może być krzywdzone, personel ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

1. Interwencja prowadzona jest przez kierownictwo oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej/pracowników socjalnych.
2. Wyznaczona przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie osoba sporządza opis sytuacji dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, z rodzicami oraz opracowuje plan pomocy małoletniemu.
3. W sytuacji zgłoszenia przemocy wobec małoletniego przez osobę z zewnątrz, zobowiązana ona jest do wylegitymowania się dokumentem tożsamości i wskazania danych do kontaktu.
4. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, personel niezwłocznie informuje odpowiednie służby ratunkowe, a następnie dyrektora PCPR w Koszalinie, koordynatora /pracownika socjalnego i rodziców zastępczych.
5. Dyrektor Centrum informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja, sąd rodzinny).
6. Zespół ds. interwencji:
 - przeprowadza rozmowę z dzieckiem i/lub niekrzywdzącym opiekunem, pracownikiem, czy z innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej dziecka,
 - ustala przebieg zdarzenia, a także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka,
 - poczynione ustalenia dokumentuje na karcie interwencji, stanowiącej **załącznik nr 2** do niniejszych Standardów,
 - organizuje spotkanie/a z niekrzywdzącymi opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb,
 - podejmuje decyzję o powiadomieniu innych służb, w tym Sądu, czy właściwego Zespołu Interdyscyplinarnego. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka stanowi **załącznik nr 3** do niniejszych Standardów,

- podejmuje decyzję o zawiadomieniu właściwej miejscowo Policji lub Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa. Wzór zawiadomienia znajduje się w załączniku nr 4 do niniejszych Standardów.

Personel Centrum, który w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjął informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związaną, jest zobowiązany do zachowania tych informacji w tajemnicy.

Rozdział 6

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim i personelem

1. Podstawową zasadą wszystkich podejmowanych czynności przez pracowników PCPR jest działanie dla dobra dziecka.
2. Pracownicy zobowiązani są traktować dziecko z szacunkiem, uwzględniając jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
4. Pracownicy PCPR zobowiązani są do utrzymania profesjonalnych relacji z dziećmi i dbanie o to, by każdorazowo słowo, działanie lub reakcja wobec dziecka były adekwatne do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione.
5. W komunikacji z dziećmi należy zachować szacunek i cierpliwość.
6. Pracownicy powinni uważnie słuchać dzieci oraz udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i konkretnych sytuacji.
7. Zabronione jest zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie oraz obrażanie dziecka. Zabroniony jest krzyk na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka i innych osób.
8. Niedopuszczalne jest używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka przewagi fizycznej lub wynikającej ze stanowiska (zastraszanie, groźby, zmuszanie do określonego zachowania).

Rozdział 7

Zasady dotyczące kontaktu fizycznego z dziećmi

1. Zabronione są wszelkie działania przemocowe wobec dzieci. Istnieją jednak sytuacje, w których kontakt fizyczny z dzieckiem może być stosowany i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, ponieważ jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, niepełnosprawność, etap rozwoju, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Dopuszcza się przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, gdy w żaden inny sposób nie można powstrzymać go od zachowań autoagresywnych lub agresywnych.
2. Przy stosowaniu kontaktu fizycznego z dzieckiem, pracownik zobowiązany jest obserwować jego reakcje i dostosować swoje działania do tych reakcji. W przypadku zauważenia dyskomfortu u dziecka, należy natychmiast odstąpić od kontaktu (nie dotyczy sytuacji przytrzymywania dziecka dla bezpieczeństwa).

3. Nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
4. Należy zachować szczególną ostrożność do dzieci, które doświadczyły krzywdzenia, w tym seksualnego lub fizycznego. W sytuacji, gdy to dziecko dąży do nawiązania niestosownych kontaktów, należy sprawę niezwłocznie zgłosić dyrektorowi PCPR oraz zasięgnąć porady psychologa.
5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem.
6. Dopuszcza się kontaktu fizycznego z dzieckiem w sytuacji trudnej emocjonalnie dla dziecka, w szczególności w czasie interwencji, odebrania dziecka z domu biologicznych rodziców na mocy postanowienia sądu, przewożenia do placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych w celu zniwelowania napięcia, obniżenia stresu, pocieszenia, uspokojenia, z zachowaniem profesjonalizmu i adekwatnie do zaistniałej sytuacji.

Rozdział 8

Zasady ochrony wizerunku dziecka i jego danych osobowych

PCPR w Koszalinie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

1. PCPR w Koszalinie, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. Personelowi PCPR w Koszalinie nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów, utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie PCPR, bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
3. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody.
4. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody danego opiekuna.
5. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, pisemna zgoda opiekuna na utrwalenie wizerunku nie jest wymagana.
6. Upublicznianie przez pracownika wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo), wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
7. Pisemna zgoda, o której mowa w pkt 6, powinna zawierać informacje, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystany (np. że w celach promocyjnych umieszczony zostanie na stronie www.youtube.com).
8. W PCPR w Koszalinie wdrożono Politykę ochrony danych osobowych oraz powołano Inspektora ochrony danych osobowych.
9. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych posiadają upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami RODO.
10. Każdy pracownik PCPR w Koszalinie posiadający dostęp do danych osobowych został zapoznany i jest zobowiązany do przestrzegania zapisów Polityki bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej.
11. Wszyscy klienci PCPR w Koszalinie są informowani o przetwarzaniu danych osobowych poprzez klauzulę informacyjną.

12. Dyrektor PCPR w Koszalinie wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych.
13. Dane osób małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej są przechowywane w teczkach, które są zabezpieczane w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania.
14. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania na podstawie przepisów prawa.

Rozdział 9

Zasady bezpiecznego dostępu do internetu i mediów społecznościowych

1. Dzieci nie mają dostępu do urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci znajdujących się PCPR w Koszalinie.
2. Infrastruktura sieciowa PCPR w Koszalinie jest monitorowana i działa na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
3. Wszystkie komputery z dostępem do internetu mają zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
4. Za bezpieczeństwo sieci, instalowanie i aktualizowanie programów w PCPR w Koszalinie odpowiedzialny jest informatyk.

Rozdział 10

Monitoring stosowania standardów ochrony małoletnich

1. Zespół kontroli jest komórką odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach.
2. Zespół kontroli w ramach kontroli zarządczej, przeprowadza wśród pracowników Centrum, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów (**Załącznik Nr 5**). W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów.
3. Zespół kontroli dokonuje opracowania ankiet wypełnionych przez pracowników i na tej podstawie sporządza raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.
4. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów ochrony dzieci.

Rozdział 11

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2024 r.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu Centrum, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie Centrum.

3. Personel oraz rodzina zastępcza/rodzinny dom dziecka współpracujący z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie zobowiązani są do zapoznania się ze Standardami Ochrony Małoletnich. Oświadczenie o zapoznaniu się i przestrzeganiu Standardów stanowi **Załącznik nr 6**.

KIEROWNIK DZIAŁU

Agnieszka Walczak

Jak rozpoznać przemoc?

Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.

Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najczęściej sprawcami przemocy wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznanie dziecku, ani jego otoczeniu.

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny, może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie, czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:

- wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
- dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe,
- wyraźnie odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób,
- dziecko boi się rodzica/opiekuna,
- długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
- opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,
- strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój,
- problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem,
- moczenie się, w tym moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem,
- zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty,
- powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne,
- dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną),
- przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odwrotne, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka,

- niechęć do przebijania się w towarzystwie innych,
- samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Na jakie zachowania rodzica/opiekuna należy zwrócić uwagę?

- ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem,
- wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka,
- nie reaguje na płacz, ból, cierpienie dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku,
- jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka,
- ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc („to jego wina”, „ona, on mnie sprowokował/a”),
- ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe),
- stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne,
- wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej),
- nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
- przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność,
- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem,
- jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka,
- nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych,
- stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Objawy fizyczne na ciele dziecka:

- pręgi na plecach, nogach i rękach itd,
- złamania,
- wybicia palców,
- pęknięcia skóry,
- strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki,
- krwawe wylewy do obu gałek ocznych,
- ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie,
- zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim,
- liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka,
- krwawe, sine ślady na podeszwach stóp.

Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:

- ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r.ż.,
- choroby przenoszone drogą płciową,
- obecność nasienia w otworach ciała dziecka,
- urazy genitaliów i odbytu dziecka,
- infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.

Symptomy wynikające z zaniedbania:

- dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach),
- dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków),
- dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody,
- dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole, czy przedszkolu,
- dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom,
- dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu,
- dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej [pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń. Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (a nie musiało] zagrażać jego zdrowiu. Popęlnienie wykroczenia ma charakter formalny, tzn. wystarczy dopuszczenie do przebywania dziecka w takich okolicznościach, żaden skutek w postaci np. uszczerbku na zdrowiu nie musi zaistnieć, aby można było mówić o odpowiedzialności z wymienionego artykułu).*

* Załącznik opracowano na podstawie materiałów edukacyjnych i szkoleniowych Fundacji Dajemy Dzieciom Się

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka

.....

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis

.....
.....
.....
.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia

.....
.....

4. Osoba podejrzana o krzywdzenie dziecka:

.....
.....

5. Skład Zespołu ds. Interwencji:

.....
.....
.....
.....
.....

6. Działania podjęte wobec dziecka (skierowanie do specjalistów, w tym jakich, oraz daty)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Spotkania z opiekunami dziecka:

.....
.....
.....
.....
.....

7. Ustalenia planu pomocy (jeśli dotyczy)

.....
.....
.....
.....

8. Interwencja prawna (właściwe zakreślić)

- a. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- b. wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,
- c. inny rodzaj interwencji (jaki? - opis).

.....
.....
.....

9. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji

.....
.....
.....

10. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizacja uzyskała informacje o wynikach/działania organizacji/działania rodziców

.....
.....
.....

.....
(miejscowość, data)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny

Sąd Rejonowy

W.....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Wnioskodawca:
reprezentowany przez:
adres do korespondencji:

Uczestnicy postępowania: (imiona i nazwiska rodziców)
ul..... (adres zamieszkania)
rodzice małoletniego: (imię i nazwisko
dziecka, data urodzenia)

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego/małoletniej
(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Opis sytuacji zagrożenia dziecka

.....
.....
Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro
małoletniego/małoletniej jest zagrożone, a rodzice nie
wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną
małoletniego/małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Pracownikiem opiekującym się małoletnim/małoletnią jest.....
.....
(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

.....
(podpis)

.....
(znak pisma)

.....
(miejsowość, data)

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

.....
.....
(dane jednostki Policji lub Prokuratury)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie niniejszym składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w dniu W (miejsce) na szkodę małoletniego/mołoletniej..... (imię i nazwisko, data urodzenia) przez (imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez (imię i nazwisko pracownika/wolontariusza) czynności służbowych - wobec małoletniej/go..... (imię i nazwisko), dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z
(Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa, należy opisać stan faktyczny oraz zachowanie sprawcy, które zdaniem zawiadamiającego nosi cechy przestępstwa i ewentualnie podać dowody na poparcie swoich twierdzeń)
.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo ww. małoletniej/ego wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest (imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie, proszę przysyłać na adres korespondencyjny, z powołaniem się na znak pisma podany w lewym górnym rogu.

.....
(podpis osoby upoważnionej)

Monitoring Standardów ochrony małoletnich – ankieta

I. p.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy ochrony małoletnich?		
2.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?		
3.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?		
4.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony małoletnich przez innego pracownika?		
5.	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich? (wpisz poniżej)		

Uwagi/poprawki/sugestie:

.....

.....

.....

.....

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich

Ja niżej podpisany/a

.....
(imię i nazwisko)

oświadczam, że zapoznałam/em się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów ochrony małoletnich obowiązującą w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(data i podpis)